

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

Terenní konfigurace a nevelká vzdálenost od hutnických zařízení svědčí s velkou pravděpodobností pro kutiště železné rudy. Výskyt podobných objektu je však v našem prostředí jevem dosud ojedinelým; situace je navíc komplikována složitostí lokální problematiky, neboť není dosud objasněna povaha zdroje povrchového výskytu laténské keramiky v trati "U občin" a tím i možnost existence laténských železářských objektu, mimo další indicie na katastroch obcí Sudice a Paměťice.

Je tedy podrobný terenní výzkum nezbytnou podmínkou kritického posouzení těchto útvarů a vzájemných souvislostí. Chemické a j. přírodovědecké metody, i když analýzy vzorku z oblasti pecí a rud korespondují, nejsou - již s ohledem na zanedbatelnou vzdálenost a shodnou geologickou strukturu - zcela průkazné.

P o z n á m k y :

- 1 K. Ludikovský - V. Souchopová - V. Hašek, Hutnické středisko z mladší doby římské v Sudicích, okr. Blansko. PV 1975, v tisku.
- 2 K. Ludikovský - V. Hašek, Některé výsledky prací moravské sekce IRB v r. 1976, Sborník ze semináře "Aplikácia geofyzikálnych metód v archeologickom výskume" v Nových Vozokanoch, v tisku.
- 3 P. Reinecke, Alte Eisengewinnung im südbayerischen Tertiärhügelland, Germania 1, 1917, 33-37 / aj. - Germania 10, 1926, 87 n., BRKG 1934/35, 128 n. /

Zweite Grabungsetappe des Verhüttungszentrums aus der jüngeren römischen Kaiserzeit in Sudice / Bez. Blansko /. Anknüpfend an die Ergebnisse der Terrainabdeckungen im Jahre 1975 / 1 / und die durch die geophysikalischen Untersuchungen weiter festgestellten magnetischen Anomalien / 2 /, konzentrierten sich die Grabungsarbeiten vor allem auf den Sühang des Fundortes. In einer Entfernung von 22 m südlich der Ofenbatterie 1-1975 / Detail A des Planes auf Abb. 31 / befand sich eine wannenförmige, rot ausgebrannte Grube, deren Ausfüllung aus einer grossen Menge Holzkohle, Wandbruchstücken der Verhüttungsöfen usw. bestand. / Detail B /. Zur Herstellung von Holzkohle wurde nach der Bestimmung von E. Opravil ausschliesslich Eiche / Quercus sp. / benützt.

Eine weitere magnetische Anomalie wurde in einer Entfernung von 35 m von der Ofenbatterie Nr. 1-1975 verzeichnet. Nach ihrer Untersuchung hat man 17 Ofen und eine kleine schüsselförmige Grube / M - / festgestellt, die Bruchstücke der sich ringförmig zerfallenden Ofenwand, Bruchstücke gebrannten Eisenerzes u. ä. enthielt.

An den tiefsten Stellen des versumpften Terrainteles und auf dem gegenüberliegenden, vergrassten Nordhang wurden zwei ausgedehnte, magnetische Anomalien / D 1 und D 2 / festgestellt. Oberhalb der Anomalie des Details D 2 nahm der Bulldozer die Ackerkrume und die erdigen Schichten ab; die Batterie der Eisenverhüttungsöfen, die sich hier befindet, wird archäologisch im Jahre 1977 untersucht werden.

I I

Eine untrennbare Aufgabe der Beurteilung des Betriebes der Eisenverhüttungsöfen ist die Erforschung der dazugehörenden Schürffelder / Gruben /. An die Lokalität "U občin" grenzt in einer Entfernung von ca. 150 m die Flur "Občiny". Unweit dieser Grenze, nordwestlich von der Ofenbatterie erstreckt sich eine Agglomeration von seichten Gruben. Bei der Orientierungsuntersuchung im Jahre 1976 wurde aus einer Grube, die sich am nächsten von den untersuchten Verhüttungseinrichtungen befand, eine Probe abgenommen, die reiche Schichten an Eisenerz enthielt. Die Terrainkonfiguration und die nicht weite Entfernung von den Verhüttungseinrichtungen weist mit grosser Wahrscheinlichkeit auf ein Schürffeld von Eisenerz. Die funktionelle sowie chronologische Frage ist durch eine eingehende Terraingrabung zu entscheiden, ausser anderem auch schon mit Rücksicht auf das Vorkommen von Fragmenten laténezeitlicher Keramik auf dem Fundort und zahlreiche weitere Indizien auf dem Kataster von Sudice und Paměťice.

SÍDLIŠTĚ Z MLADŠÍ DOBY ŘÍMSKÉ V PAMĚTICÍCH /okr. Blansko /

Karel L u d i k o v s k ý , AÚ ČSAV Brno

V rámci tématického terenního průzkumu prostředí železářských pecí v Sudicích / viz dále samostatnou zprávu / bylo zjištěno na katastru sousední obce Paměťice, na povlných jihovýchodních svazích trati "V úlech", sídliště z mladšího období římského. Drobné zlomky keramiky, jak v ruce, tak

i na kruhu vyráběné, rozptýlily intenzivní zemědělské práce na poměrně rozsáhlou plochu. Ojedinělý výskyt velkého struskovitého bloku z obsahu železářské pece doprovázely menší fragmenty téže hmoty v jeho širším okolí. Orientační magnetometrická měření, provedená V. Haškem z Geofyziky n.p. Brno, nedoložila v této části sídliště rozsáhlejší hutnickou výrobu.

Siedlung aus der jüngeren römischen Kaiserzeit in Pamětice /Bez. Blansko/. Im Rahmen der thematischen Terrainuntersuchung des Milieus der Eisenverhüttungsöfen in Sudice stellte man im Kataster der benachbarten Gemeine Pamětice, auf den mässi-gen, südöstlichen Hängen der Flur "V dílech" eine Siedlung aus der jüngeren römischen Kaiserzeit fest. Das vereinzelte Vorkommen eines grossen Schlackenblockes aus dem Inhalt eines Verhüttungs-Ofens begleiteten kleinere Fragmente derselben Masse in seiner Umgebung. Das magnetometrische Ori-entierungsvermessen, von V. Hašek aus dem VEB Geofyzika Brno durchgeführt, belegte in diesem Siedlungsteil keine umfangreichere Verhüttungsproduktion.

MLADOŘÍMSKÉ SÍDLIŠTĚ V OLOMOUCI - NEŘEDÍNĚ

/okr. Olomouc /

Josef Bláha, OSSPPOP Olomouc

V měsíci dubnu roku 1975 bylo na katastrálním území obce Neředína /nyní Olomouc / v trati "Dlouhé díly" /parc. č. 265/1 / zjištěno dosud neznámé mladořímské sídliště. Sběrem byl získán střepový materiál, ve kterém má značný podíl šedá, na kruhu vytáčená keramika. Ojedinělé zlomky pocházejí ze starší doby římské, okrajový střep pak náleží do laténského období.

Jungkaiserzeitliche Siedlung in Olomouc - Neředín /Bez. Olomouc /. Im Monat April des Jahres 1975 wurde auf dem Katastralgebiet Neředín /heute Olomouc /, in der Flur "Dlouhé díly" /Parz. Nr. 265/1 / eine bisher unbekannte jungkaiserzeitliche Siedlung festgestellt. Durch Terrainbegehung gewann man Scherbenmaterial, in dem einen beträchtlichen Anteil graue Drehscheibenkeramik hat. Vereinzelte Bruchstücke stammen aus der älteren Kaiserzeit, ein Randscherben gehört dann in den latènezeitlichen Abschnitt.

NÁLEZ POZDNĚ ŘÍMSKÉ NÁDOBY V BRNĚ - ŘEČKOVICÍCH

/okr. Brno-město /

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 32 /

Ve svahu terenního zářezu pro nově budovanou trasu silnice z Králova Pole do Řečkovic byly nalezeny střepy z části nádoby. Nálezové okolnosti zůstaly nejasné; střepy ležely na povrchu temné skvrny v hlíně a je možné, že sem byly přesunuty odjinud při úpravě povrchu svahu.

Fund eines spätkaiserzeitlichen Gefässes in Brno - Řečkovice /Bez. Brno-město /tätigte man auf dem Hang des Einschnittes für eine neue Strasse. Die Fundumstände blieben unklar und die Gefässcherben konnten an den Fundort sekundär gelangt sein.

HRNČÍŘSKÁ PEC Z MLADŠÍ DOBY ŘÍMSKÉ V HOLASOVICÍCH

/okr. Opava /

Vlasta Šikulová, Slezské muzeum Opava

V listopadu 1976 provádělo JZD Hraničář se sídlem v Loděnici technickou úpravu pozemku parc. č. 5/1 v jihovýchodním výběžku katastru obce Holasovic mezi silnicí č. 57 /Opava-Krnov a železniční

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné